

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
 פר' כי תשא - פרה תשפ"ג + גליון קצ"ד

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבוה"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של הגה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

מחיית העוונות ע"י תשובה

אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך וגו', ויאמר ה' אל משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי (שמות ל"ב, ל"ב-ל"ג) יש לדקדק: הלא משה רבינו ע"ה ביקש בעד החוטאים שימחול להם, שהרי בודאי על הצדיקים לא היה לו מה לבקש; ולבסוף השיב לו, "מי אשר חטא לי אמחנו", פירוש דפשיטא דוודאי החוטאים ולא הצדיקים, ואם כן מה הועיל משה רבינו ע"ה בתפלתו. אך הפירוש הוא, כך השיב לו הקב"ה: "מי אשר חטא לי", מי אשר יתודה על חטאתו לאמור כי חטא לי, "אמחנו מספרי", היינו מן הספר הפתוח לפני, כמו שאמרו "וכל מעשיך בספר נכתבים" (אבות פ"ב א), משם אמחה עוונות הכתוב בו. ודפח"ח.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

תשובה ע"י צדקה

זה יתנו כל העובר על הפקודים (י. ט). אמר בדרך צחות, כל העובר על הפקודים אלו האנשים העוברים על פקודי השם יתברך ומצוותיו, הם יתנו הם צריכין ליתן.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

פקידה לטובה ולרחמים

וביום פקדי ופקדתי (שמות לב, לד). (אחר ששהה רבינו כרבע שנה בשתיקה ובדבקות נוראה, ומלמל הרבה פעמים כמו אל עצמו, פתח ואמר): מזה שאמר הבורא ב"ה ובוים פקדי ופקדתי, י"ל דהוי לטובת ישראל. שכאשר ח"ו ישראל חטאו בדורות האחרונים, השי"ת נזכר במעשה העגל, וזהו עבורם למליצה ולזכות. שמה שחטאו, הוא מפני שהם צאצאים לאותם שנכשלו באופן חמור כזה עוד במדבר סיני, ואין אפשר לבוא בטענה אל זרעם שהם באים מהם. וממילא הפורענות מוקטנת ברחמים ובחמלה. וזהו ע"ד שביאר הרה"ק מאפטא ז"ל ע (אבות ישראל פ' ראשית) שהארץ לש"ש נתכונה במה שלא הוציאה עץ פרי שטעם עזו ופריו שוין, כדי שיהי' מליצה טובה על האדם שחטא, מפני שנוצר מחומר עכור כזה. ועד"ז הוא הטובה במה שהשי"ת זכר ופוקד את חטא העגל, בשעה שפוקד עוון בנים ח"ו, כי מזה יבוא לימוד זכות על ישראל. (ע"ז עבודת ישראל פ' בלק בשם הרה"ק ממדינת שטוב ז"ל).

ומזה אנו למדים שבכל רעה אפי' הכי גדולה, טמון חסד א-ל גדול. ואין אתנו יודע עד מה. כי אפילו רעה גדולה ועצומה כמו חטא העגל טמון בתוכו חסד גדול של מליצה על ישראל לעתיד.

והנה כאשר יסד השי"ת יסוד למחילת עוון גדול כזה, ממילא שוב אין מניעה למחילת עוונות על שום חטא. ונתגלה הקשר שבין ישראל לאביהם שבשמים במצב הכי נמוך, שלעולם ישראל אי"פ שחטא ישראל הוא (סנהדרין מד). ומה שנוצר מאתנו הוא לנצל את כל כוחות הגבורה שלנו נגד היצה"ר. וכמו שאר"ל (אבות פ"ד מ"א) איזהו גבור הכובש את יצרו, שנוצל כל כוחות

הגבורה שלו נגד היצה"ר. והשי"ת יעזרונו ע"ד כבוד שמו שזכה לתקן את מעשינו, ולהתקדש בקדושה עליונה אמן סלה.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

נחלי אש בקצירת האומר

לידע שהוא עדיין רחוק מהטהרה הנדרשת

לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש. כאשר רוצים לזכות לטהרה, אזי צריך לטמא טהורים פירוש להחזיק עצמו בהעדר טהרה, כי אע"פ שכל ישראל בחזקת כשרות הם, וטהורים הם בעצמם, מ"מ כדי להשיג טהרה בשלמות צריך לדעת בנפשו שעדיין רחוק הוא מן הטהרה הנדרשת לבר ישראל.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

יקחו את עצמם לבחינת ענוה דמשרע"ה

שבת פרה. ענין טהרת פרה אדומה היא חוק בלי טעם כמבואר ברש"י ובמדרשים, ומ"מ בספה"ק רמזו ודרשו הרבה טעמים בזה, ונראה ג"כ לרמז בזה דהנה כתיב "ולקח הכהן עץ ארו וגו' והשליך אל תוך שריפת הפרה" (במדבר י"ט, ז) עץ ארו רומז למידת הגאווה (מבואר ברש"י ובמדרש), והנה המתגאה דוחק רגלי שכינה כמובא בגמ' (סוטה ה, א) שהקב"ה אומר אין אני והוא יכולין לדור בעולם, והטעם כיון שהמתגאה סבור שיש בו ממש והוא ישות ומציאות לעצמו ובוה דוחק הוא רגלי שכינה כביכול, וכאשר בר ישראל עושה ההיפך ומטטל את עצמו ומהותו ומבער את עץ הארז מידת הגאווה מליבו אזי מיד זוכה הוא להתקרב להשי"ת וכדכתיב "עקב ענוה יראת ה'" (משלי כב, ד) וממילא נטהר מזוהמת עוונותיו.

זהו טהרת אפר פרה שכל עיקרה היא מידת ענוה וביטול היש, וכדאיתא (סוטה ז, א) שבשכר שאמר אברהם אבינו ע"ה "ואנכי עפר ואפר" (באשית יח, ט) זכו בניו לטהרת אפר פרה, והכוונה שמכיון שביטל עצמו לגמרי בבחי' אפר זכו בניו להטהר מטומאתם ע"י בחינה זו גופא של ענוה היינו פרה אדומה.

ובזה יש לפרש הכתוב בתחילת פרשת פרה "דבר אל בני ישראל ויקחו אליך" (במדבר י"ט, א) ויקחו אליך היינו שיקחו עצמם לבחינתן בחי' משה רבינו ודכתיב "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר י"ב, א), שמשו רבינו ע"ה היה עמוד הענוה ושפלות רוח, ולכן אמר הקב"ה ויקחו אליך שיקחו עצמם למידה זו של ענוה ושפלות רוח ועי"ז יזכו לטהרת אפר פרה שעיקרה ביטול מידת הגאווה.

(כ"ק מרן רבינו הנחל דוד ז"ע)

"ארך אפיים ורב חסד" גודל חביבות ישראל הנראה במעשה העגל

מובא בזרע קודש וכן בספר חיים ושולם בשם הרה"ק החוזה מלובלין ז"ל ע שבפרשת כי תשא יש עדיין את ההארה של פורים, והוא משלים את ענין הפורים.

הלימוד אחר פורים ממעשה העגל

ובמהר"ם שיק מובא טעם יפה מדוע בשנה פשוטה כי תשא סמוך לפורים, שאחרי שקיבלנו את התורה מאהבה ע"י ההשפעות הנוראות והנפלאות של פורים, צריך לזכור את הלימוד מפ' כי תשא שבקבה"ת גם זכו לכאלו גילויים ומדרגות, ובכ"ז הגיע אח"כ השטן עם נסיון העגל, והפסידו ממה שקיבלו בקבה"ת את גם עתה להזהר מלהפסיד ח"ו את גזני המלך שקיבלנו בפורים ולשמרם בנו.

ועל נשגבות פרשת פרה מובא ממרן רבינו בעל הנחל יצחק ז"ל ע, שכיון שכל זוהמת החטאים של כלל"י נמשכים מחטא העגל. ולפי דברי ר"מ הדרשן שמובאים ברש"י הק' וכן במדרש (במדבר רבה י"ט, ח, ובתנחומא חקת ח) שפרה אדומה באה לכפר על חטא העגל, "כך אמר הקב"ה תבא פרה [האם] ותכפר על מעשה העגל [בנה], א"כ לפי"ז כל העוסק בפרשת פרה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה מעשי הפרה אדומה בפועל, ובוה תיקן חטא העגל ונעשה כפרה ותיקן לכל החטאים שנמשכו מחטא העגל. ומביא מהר"ש קלוגר זצ"ל בספרו כנסת התורה (דודש על שבת פרה בקהלת יעקב), שלכן יוצא בשנה פשוטה בדרך כלל שפ' כי תשא ושבת פרה הם ביחד, כדי להסמיך התיקון לקלוקל, ולכן מיד כשקוראים בפ' כי תשא על חטא העגל, מיד לאחר מכן זוכים לקרוא ג"כ פרשת פרה שהיא כבר התיקון לזה, ותיכף כבר מנוקין מכל לכלוך אותו החטא.

גודל ההמתקה בפרשה זו

ובשם האמרי אמת מגור מתאמרא (מובא בבית ישראל פרישת כי תשא תשט"ז) על מעלת שבת קודש זו כי תשא שמה שכתוב בתנחומא ג' שהקב"ה אמר לו למשרע"ה שבכל שנה ושנה כאשר יקראו פרשת שקלים יחשב כאילו הוא עומד עכשיו באותה שעה וזוקף ראשו, כח נפלא זה הוא לא רק בשבת שקלים אלא גם כאשר קורין פר' כי תשא.

וכן מובא באמרי אמת - מלובלין בפ' כי תשא ובדברי אמת מהחווה הק' מלובלין ז"ל ע שבזמן שהיה בית המקדש קיים היה נעשה ההמתקה ע"י השקלים שנתנו בפועל ממש לכפר נפשם. ועתה שבעונותינו הרבים אין לנו משכן ולא מקדש אזי ע"פ מה דאחז"ל (מדות דף ק"י ע"א) שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, כן כאן כשאין בית המקדש קיים וודאי על ידי שיח שנתותינו בקריאת דברי תורה אלו נחשב לנו כאילו נתנו השקלים לכפר ומשפיעים קדושת המתקה זו.

המשך בעמוד ב' <<<

”אך את שבתותי תשמורו”

אני שייך לשבת ואיך אכנס לשבת, אזי ע"י הבושה הוא נעשה באמת מחותן עם הלכה דודי, כי שבת איתו בש"ת, והשבת עוטפת אותו לתוכה.

והן אמת דאף במאור עיניים עצמו, בדיבור שאחר זה כתב כדברי החידושי הרי"ם הנ"ל, דנודע דאין הקב"ה שורה אלא את דכא ושפל רוח (ישעי' נ"ו ט"ו, עפי" סוטה ה), על כן ישים עצמו כאין ועי"ז לא תחסר לו שום מלאכה לעשיית משכן הלב, [מלאכה שייכא בדבר שישנו והוא חסר, אך בדבר שאינו קיים לא שייך כלל חיסרון], וזהו "אך למעט", שיהיה האדם ממעט עצמו כאין ואז יזכה להשראת השכינה. ומבואר דודאי יש לנו להכין ליבנו לפני השבת להשראת השכינה, ולצמצמה ולנקותה מכל מיני חלאה, אך אף אם עדיין לא זכינו לעמוד בדרגה זו, עכ"פ יש לנו להשפיל עצמינו ויתקיים בנו "אני את דכא".

וכן איתא בספה"ק סידורו של שבת (שורש א' ע"ג ע"ד) להבין ענין תוספת שבת, ולכאורה מה אפשר לעשות בזמן קצר כ"כ להכין נפשינו לקראת שבת, אלא הענין שיקבל השבת בבושה גדולה וע"י הבושת יזכה לשבת, ד"בשבת" אותיות שבת. והנה איתא (שבת פ"ח) ע"מ דכתיב (שמות ל"ג) "ויתנצלו בני" את עדים מהר חורב", דבשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו מלאכי השרת וקשרו לכל אחד שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל ירדו מלאכי חבלה ופרקום שנאמר "ויתנצלו וגו'", ואיתא מהאריז"ל (שעה"כ דף מ"ט) שבהגיע שב"ק משרע"ה מחזיר הכתרים לישראל ואמר עוד החידושי הרי"ם ז"ל, ע"ד הגמ' (שבת ט) "אל הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש לתנה לישראל לך והודיעם", שבכל ער"ש הולך משרע"ה לכל איש ישראל ודופק על ליבו להודיעו על מתנת השבת. ולפי האמור יש לבאר דוקא משרע"ה שהתורה העידה עליו "והאיש משה עניו מאד מכל האדם", הוא הראוי לדפוק על דלתות ליבות בני" להזכירם כי הנה באה שבת, כי הוא מכניס בליבות בני" ענווה ובושה, וכמבואר שזהו עיקר ההכנה לשבת.

אך את שבתותי תשמורו, כי אות היא בני ובניכם לדורותיכם, לדעת כי אני ה' מקדישכם. וברש"י הביא דברי הגמ' (ע"י ראש השנה י"ז): כל אכין ורקין מיעוטין, למעט שבת ממלאכת המשכן, פי' דבשבת נאסרה מלאכת המשכן. וברמב"ם ז"ל הק', דלפי מדרש חז"ל ד"אך" ממעט ראוי היה לדחות שבת ולעסוק במלאכת המשכן, כיון ד"אך" גבי שבת כתיב ומשמע מיעוט שבת ולא במשכן. ותי' דודאי מיעוטא ד"אך" הוא לענין מילה ופיקו"ב וכיוצ"ב שדוחים את השבת, והא דמלאכת המשכן אינה דוחה את השבת נלמד מפשט הפסוק, והיינו דהפסוק אומה, עסקו במלאכת המשכן אך את שבתותי תשמרו לעולם, ואין לדחותם מפני מלאכת המשכן, עכ"ד הרמב"ם.

ובמאור עינים תי' על דרך עבודת השי"ת, דמלאכת המשכן היא המלאכה של בני ישראל להיות לבבם משכן לה, ועבודה זו היא רק בימות החול, אבל בהגיע השבת נאסרה מלאכת המשכן הזאת, רק יש לו לאיש ישראל לשוב ולשמוח בהשי"ת. וזהו "אך את שבתותי תשמורו" למעט שבת ממלאכת משכן הלב, וזהו לאחור שהכשיר לבבו למשכן השכינה בימות החול. וע"ז הדרך מבואר גם בשפ"א, והוסיף לפ' עפ"י מה דאיתא בילקוט שמעוני עה"פ (במדבר ל"א כ"ב) "אך את הזהב", שצריכים להעביר החלודה מעל הזהב קודם ההגעה, והטעם הוא, כדי שיהיה רק הזהב כמו שהוא, וכמו"כ י"ל "אך את שבתותי" שלפני השבת יש להעביר את החלודה מעל ליבנו, להכשירו להשראת השכינה וכו"ל.

ומאידך נודע מאמר הרבי מקאצק ז"ע לחסידיו, בכל ימות השבוע איש הישר בעיניו יעשה, ובהגיעו אל השב"ק הוא מתעטף באיצטלה של משי וכורך עצמו באבנט ונעשה מחותן עם ה"לכה דודי", ואני אומה, "כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת", ולא שינה מהנהגתו הקלוקלת, עכ"ה"ק. אמנם החידושי הרי"ם מיתק את דבריו היוקדים והוסיף ע"ז שהוא אומה, דאם מהלך אדם בכניסת השבת מלא בושה, באומרו מי אני ומה

וכן איתא בישמח ישראל פ' שקלים שכאשר ישראל קורין פרשה זו ושמים על לבם ענין מחצית השקל אז מעורר השי"ת בקרבם את רוחם וכח האש השופע בקרבם וכו', ובכח האש אשר בקרבם יהיה בית יעקב אש ובית יוסף הלה ובית עשיו לקש ויזכו עוד לאור עולם בני"א. ועוד מובא בפני מנחם ספר' שמות בשם הבית ישראל בשם החידושי הרי"ם שבזמן שקורין את המילים (י"ג, י"ד) "ראה אתה אומר אלי העל את העם הזה", הוא עת רצון גדול שמסוגל להביא להתעלות. (וכתקורין בשבת שהוא עצמו עת רצון ובשבת בתוך הלכת שבת חוה"מ [שם הוא אז קריאה זו], היו עת רצון בתוך עת רצון).

הכיבות ישראל שראתה בתוקף מעשה העגל

ומובא בעץ הדעת טוב לרח"ו זצ"ל, שהרי כדי לקבל הלוחות היה מספיק למשרע"ה רגע אחד, ומדוע שהה בשמים ארבעים יום. אלא כיון שעשרת הדיברות שבלוחות כוללים גם את כל התורה כולה, וגם את כל העולמות וכל העבר והעתיד הכל כלול בהם. ומשה רבינו שהיה ילוד אשה, אפילו בנס היה בנמנע שיעמוד ושיג כל מה שכוללים הלוחות. ולכן היה צריך קודם לזכר חומרו שנתוצר בארבעים יום של יצירת הולד, והקב"ה היה לומד עמו כל הארבעים יום כל יום לפי מדרגת זיכרון חומרו, וככל שהגיע יותר לסוף הארבעים יום קיבל סודות נפלאים יותר והשגות גדולות יותר, ותיכף כאשר סיים ארבעים ימי הזיכרון והלימודים, מיד קיבל הלוחות.

ובמה"ש קלוגר מוסיף בזה חידוש נורא, שביום ט"ז תמוז, היום שלפי החשבון שלהם הוא יום הארבעים שהחשיבו יחד עם יום עליית מרע"ה להר סיני, ובחצות בשעה השישית כאשר רואים שמרע"ה לא חזר, ובאו להתעסק עם ענין העגל לפני אהרן הכהן וכו', באותו זמן עד חצות סיימו כבר הקב"ה ומרע"ה כל התורה כללית ופרטותיה. ובו ברגע כשהתחילו ישראל את חטא העגל ר"ל, לא מספר הקב"ה למרע"ה דבר מה שקורה למטה, ומלמזו באותו שעה את שתי הפרשיות - 'משכן' ו'שבת קודש'. שאלו הדברים מכפרים על חטא העגל. המשכן שלעומת מה שמהירו בחטא העגל שלא בציוו ה', כאן היו צריכים להמתין מחנוכה עד ר"ח ניסן ע"פ ה'. וכן פ' שבת שנאמרה בפ' 'כי תשא' הוי כפרה - שהרי אפילו עובד ע"ז כדור אנוש, אזי ע"י שמירת שבת מוחלים לו. ואח"כ אמנם הזכיר מרע"ה להקב"ה שיש אך לתקן החטא. הרי לנו המחשה נורא נוראות כמה בכל מצב דואג לנו הבורא שנוכל לתקן ולהמשיך להיות טובים.

ואיתא בתנחומא (כי תשא ב) "בא וראה חיבתן של ישראל שעונותיהן מביאין לידי מעלות גדולות", שע"י חטא העגל זכו לענין השקלים והמשכן וכו'. והוא כנ"ל, שהרי בחטאים רגילים עבירה גוררת עבירה, ולא יוצא מעבירות שום מעלות. אבל כאן שלא באה העבירה מצד כלל ישראל, אלא גזירת מלך היתה, כאן זה היה בעבור להביאם למעלות גדולות. ומבואר בד"נ מאמר חז"ל שאחרי שלימות בני" בקבה"ת, כשג"כ היו עשירים מופלגים, וכן זכו לכאלו דרגות שאולוקים חיים מדבר עמהם מתוך האש פנים בפנים, בכ"ז היה חסר להם את המידה לדעת שאין לאדם שום דבר מעצמו, וצריך ביטול לבורא, וכן השתוקקות וצמיאון שזה תנאי להשראת השכינה - היה חסר להם. וע"י שסיבב הבורא שיקרה ענין חטא העגל, וכעונש כאשר אמר ה' "כי לא אעלה בקרבך" (ג, ה-ו) "וישמע העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו", ופרש"י שהתאבלו על שאין השכינה שורה ומהלכת עמהם, שאע"פ שהוסבר להם שכן עדיף יותר שכאשר השכינה עמהם ונכשלים הרי הפגם גדול יותר, ובהתאם לזה חומרת העונש, וברגע א' יכולים להגיע כך למצב של סכנת לחיה, אבל בני" בגודל האהבה לבורא שהתעוררה אז, לקהו ג"כ לשבחון לב נורא, והיו כ"כ מיואשים והרגישו מופרכים לגמרי. ואתעוררת אז עוררה מנג ג"כ רצון להשרות השכינה בכלל".

ובאמרי אמת - לובלין כתוב ח"ל: שבדאי בשבת קודש זה שאנו מצווים ועושים לקרות י"ג מדות שבסידרא זו, בודאי נשפע לנו השפעות החסדים הנכללים בקדושת מדות אלו, רפואה, בני, חיי, ומזוני, וכל טוב לכל ישראל אכ"ה.

אך את שבתותי תשמורו כי אות היא בני ובניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדישכם (שמות ל"ג, יג)

ערבי נחל אמרים ערבים ממאורי החסידות

השראת השכינה בתחתונים

וזהו ויאמר ה' אל משה וגו' אך את שבתותי תשמורו וגו' לדעת כי אני ה' מקדישכם רצה לומר, שתשמור את השבת על אופן זה - שתדעו ותכירו כי אני ה' מקדישכם כלומר, שתרגישו בעצמיכם קדושת שבת, ותראו שיש כח ביד הקדוש ברוך הוא להשרות קדושתו בתחתונים. וזהו לדעת כי אני ה' מקדישכם, כי כל אחד יראה ויבין שיש בו בשבת קדושה יתירה מבימות החול, וזהו השראת אלקותו יתברך שמו. ועל כן על ידי שבת ושמירתו, כל אחד ואחד מרגיש יותר קדושה על ידי הכנות שלו שהיה לו בחול - כך מרגיש בשבת יותר קדושה והתגלות אלקותו יתברך שמו יותר ויותר. ויתבטל הדיעה זו שחושבים אשר אי אפשר להמשיך שכינתו בתחתונים, כי כל אחד ואחד יבין בשכלו ויראה בעין אשר בכל שבת ושבת יש יותר התגלות אלקותו יתברך בתחתונים מבחול.

(מאור ושמש)

ע"י שמירת שבת מפרשי ה' הפגמים מישראל

זה שאמר הכתוב (שמות ל"א, יג) אך את שבתותי, דידוע דאכין ורקין הם מיעוטים (יחזקאל ברכות פ"ט ה"ז), ובא הכתוב להורות לנו שעל כל פנים יקיים האדם מצות שבת במדרגה המעוטה והתחתונה היינו שבתותי תשמורו, להיות בבחינת שמו"ה להיות משומרי שבת כהלכתו עבור שייצמח לו מזה איזה גמול ושכר טוב וכו"ל. כי אות הוא, ר"ל דשבת הוא אות אמת לדעת כי אני ה' מקדישכם. היינו שעל ידי קדושת שבת אני

מפריש ומסיר מכם כל הפגמים ומאיר ומקדש את נשמתכם ומוחל לעוונותיכם. ובאמת מי שיוכל לבא למדרגת ובחינת זכ"ר אז בודאי מה טוב ומה נעים וכן יהי רצון אמן.

(אהוב ישראל)

כח השבת בזכות משה

לדעת כי אני ה' מקדישכם כי גם כח השבת היא בבחי' צדיק יסוד עולם כחו של משה אשר אפתטוטיה בכל דרא להיות גם כן מקוה טהרה לישראל לתקן בחי' הדעת לנכון.

(תפארת שלמה - ויקהל)

כמה שמרגיש רחוק מהשבת הוא זוכה לקדושה

אך להנ"ל יש לומר דהנה שבת היא דעת כדכתיב (שם) לדעת כי אני ה' מקדישכם, כן איתא בספרים, והיינו דכל מה שאדם משתדל בששת ימי המעשה להכשיר מעשיו באשר יודע ומבין כמה הוא רחוק מקדושת שבת שהיא גבוהה מאד, ולפי הבנתו בערך חשיבות השבת ומעלתה הוא רואה את עצמו עדיין עומד מבחוץ, במדה זו זוכה בשבת לדעת ולהרגיש את קדושת השבת, ממילא אומה"ע שאינם בגדר זה לא ניתנה להם השבת ואין בהם בחי' הדעת, א"כ זה האות בני ובניכם שהרי יש בחי' הדעת בישראל ואפי' אומה"ע מודים שיש בחי' הדעת בישראל.

(שם משמאל - מקץ)

נטילת ידיים לתפילה

פמ"ג בהבנת הרמב"ם הובא בבה"ל, וי"א דאינו מעכב בדיעבד (מסקנת הבה"ל).

אופן הנטילה: כאמור לעיל דנחלקו הראשונים בגדר נט"ל לתפילה האם משום נקיות, או מדין נטילה משום היטון, וכמו נטילת ידיים לאכילה. ולכתחילה יש להחמיר בכל הפרטים כנטילה לאכילה, וע"כ יש ליטול בכלי כשר בלי פגימה, ובמים כשרים ולא סרוחים ושלא נעשית בהם מלאכה, ובלי חציצה על ידיו, שיעורו רביעית מים בכל שפיכה, ועד פרק הזרוע ולכל הפחות עד סוף קשרי אצבעותיו, ודי בעירו פעם אחת על כל היד (א"כ חושש שידיו חייבות בנטילה עקב נגיעה בטינוף או מקומות מוכסים או עקב רוח רעה כל זה מתבאר בסידור הרב כלהלן).

ברכה על הנטילה: אף שחיוב נטילת ידיים לתפילה היא בכל התפילות נחלקו הפוסקים לגבי ברכה על הנטילה ו"א דצריך לברך לפני כל תפילה (הרמב"ם ברכות פרק ו' ה"ב וכשיתנו פסק הגר"א במעשה רב ובארצות הנהוג כן לא הפסיד - שלחן השחרית), וי"א דלא תקנו ברכה אלא קודם שחרית (ש"ת הרשב"א קצ"א), ולהלכה שפסקין דרך בשחרית מברך (חושנין לשיטת הרשב"א דס"ל דדק בשחרית שנעשה בריה חרשה), ואם שכח לברך ברכה זו קודם התפילה, אם זכר באמצע פסודו ז' יברכנו שם אף פרק לפרק (ס' מעורר ישנים), אבל אם זכר לאחר שמו"ע אף קודם חזרת הש"ץ אין לו תשלומין (הגר"ח מובא בס' אש"י). וביום שיש בו מוסף יכול לברך כל שלא התפלל מוסף (בכור הלה), וי"א שגם קודם תפילת מנחה יכול לברך (מפורש בס' חיי אדם א"ב ב"ב השמיט חלק זה), ועדיף אם יכול לצאת מאחר או לכוון בברכת ענט"ל של סעודתו.

נטילת ידיים שחרית: כאמור לעיל דבחיוב נט"ל לתפילה נכלל שחרית מנחה מעריב, אלא שיש כמה פרטי דינים שנתווספו בשחרית יותר, או מטעם רוח רעה ששייך רק בשחרית, או מטעם חיוב הברכה שנתחדש בשחרית שלשיטת הרשב"א היא מטעם בריה חרשה, וכיון שאנו חוששין לשיטתו מטעם ספק ברכות נסתעף הדינים ללהלן.

ברכת ענט"ל: כאמור לעיל דלגבי ברכת נט"ל מטעם ספק ברכות אנו חוששין הן לראש"ש וסיעתו והנטילה משום נקיות והן לרשב"א דבשחרית הוא מטעם בריה חרשה, ע"כ אין מברכין אלא בנתקיים הנטילה לשניהם וכדלהלן. א. **בתי ידיים:** הישן בלילה על מטתו בבתי ידיים אינו מברך. ב. **הניעור כל הלילה:** יש אופנים שאפשר לברך ויש אופנים שלא כדלהלן. לא ישן כלל: אינו מברך ענט"ל ואפי' אם ישן שינת קבע על מטתו לאחר עלוה"ש אין דאינו מברך (מ"א שועה"ד בסידור תרל"ד סק"א), וי"א דמברך ולכתחילה יברך לאחר שטינף ידיו בפעם האחרון קודם תפילה ויסומך לברכה זו כל שאר ברכות השחר (מ"ב ס"ד סק"א). א. **אם ישן:** ואם נרדם יותר מחצי שעה במשך הלילה ברציפות אף על אצילי ידיו צריך לברך (שועה"ד בסידור). ג. **זמן ברכת ענט"ל:** הפוסקים האריכו בזה דמשום נקיות היה צריך לברך אחר שמנקה ידיו, ומשום בריה היה צריך לברך מיד, ומסקנתם היא כך, אחר שעשה צרכיו אחר הנעגעל וואסער יש חלק, כדלהלן: 1. אם הולך להתפלל תיכף ומיד או שהולך לקרות ק"ש לחיובו מברך כשנוטל ידיו ביציאתו מביהכ"ס והברכה עולה על אחת משתי הנטילות ויוצא אליבא דכו"ע. 2. אם דעתו לילך למקווה או להכנס שוב לביהכ"ס וכל כיו"ב כל שאינו שוהה זמן רב משעת קימתו עד שעת תפילה ימתין מלבדן עד הנטילה שבה מטרה לפני התפילה. 3. חסידים ואנשי מעשה שלומדים כמה שעות לפני התפילה נחלקו הפוסקים ו"א שיברך מיד (שועה"ד), ויסמיכו לברכת השחר. (מ"ב ויש עצה לצאת לכו"ע אם מפוין בכל הנטילות שאינו רוצה לקיים מצוות נטילה אלא בנטילה אחרונה).

בפרשתינו נצטוו אהרן ובניו לרחוץ ידיהם מן הכיור בבאם אל אוהל מועד (שמות ל"ט), ומזה למדו הראשונים חיוב נטילת ידיים לתפילה (הרמב"ן בפרשתינו למדן כלל התפילות יעו"ש ובת הרשב"א ס' קצ"א למדן כל נט"ל שחרית) ע"כ נעסוק השבוע בסוגיא זו חיובה וכל המסתעף מזה לכל פרטיו, הנה אף שחיוב זה הוא לכל תפילה מצינו בפוסקים שהוסיפו לזון בכמה עניינים בנטילת ידיים שחרית. ע"כ קודם נבאר דינים הכללים לכל תפילה ואח"כ נוסף לבאר בנטילת ידיים שחרית עד שיכל הגליון.

מקורו: בגמ' (ברכות י"ד) אמר ר"י הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלימה יפנה ויטול ידיו וכו' ויתפלל, מזה נלמד שיש חיוב ליטול ידיים לפני התפילה, וכאמור דהמקור של הגמ' היא מפרשתינו שרחצו הכהנים לפני עבודתם.

גדר: בגדר הנטילה נחלקו הראשונים ו"א דאינו מדין נטילה אלא מדין נקיות (הראש"י) וי"א דחיובו מדין נטילה (הרמב"ם ברכות פ"ו ה"ב ודימה נטילה זו לנט"ל לסעודה) וי"א דבשחרית היא מדין נטילה וכדלהלן (השב"א).

דיני נטילה: חיפוש אחר מים: נחלקו הראשונים אימתי יש חיוב נטילה האם דוקא כשיועד שנתלכלכו ידיו או אפי' סתם ידיים (ר"ן, הרמב"ם) וכמו"כ נחלקו האם צריך לחזור אחר מים אף שיעבור זמן תפילה או לא (ר"י, תוספות).

ולהלכה: יש לחלק כדלהלן. **מים נמצאים לפניו:** צריך דווקא מים אע"פ שאינו יודע להם שום לכולן, ואפי' עומד מלימודו (מ"א) ואע"פ שאינו נוגע באמצע הלימוד במקום מטונף מ"מ לתפילה בעי נטילה מיוחדת, ואף אם נטל ידיו לאכילה ולא היסח דעתו מביהמ"ד ידיו כהוגן אין נטילה לאכילה עולה לתפילה, אא"כ היה כוונתו מפורשת כשנטל ידיו לאכילה גם לצורך תפילה אז מועיל כל שלא היה היסח הדעת מוחלט (מג"א ר"ל"ג סק"ח והוכיח כן מאלוהי הנביא שפעור את האבות הקדושים ונטל ידיהם וישל"ע ואכ"מ, וזה נוגע למעשה בנט"ל אחר סעודה שלישית לתפילת מעריב), ויש שהקפידו אף בזה שיהיה סמוך דווקא (ש"ת ושם הפתן יעו"ש שזן זה אלא חומרא). וכ"ז כשנטל ידיו לאכילה ולא לתפילה אבל כשנטל ידיו לתפילה ועתה רוצה להתפלל תפילה כגון מנחה למעריב או שחרית למוסף אין צריך ליטול ידיים אך אם יצא בינתים מביהמ"ד צריך ליטול שוב כי ידיים עסקניות וע"י היציאה מסתמא יש היסח הדעת מתפילה (מ"ב ר"ל"ג סק"ח) ויש מדקדקין ליטול ידיהם לפני כל תפילה כמו עבודת הכהנים שבביהמ"ק שהיו מקדשים ידיהם ורגליהם לפני כל תפילה (תשובות והנהגות ח"ג ס"ה).

אין מים נמצאים לפניו: יש לחלק כדלהלן, דאם ידיו נקיות ולא יודע שנתלכלכו (סתם ידיים) אין צריך לחזור אחריהן, אך אם יודע שנתלכלכו ידיו צריך לחזור אחר מים לפניו ד' מיל (72 דק), ולאחריו - וכן ביושב בביתו - מיל (18 דקות), דמשמע אין לפי הזמן ולא כפי שיעור הליכה. ויש אופנים שצריך צריך לחזור אחריהם א. אם אין מים לפניו ד' מיל ואפי' אם ספק לו אם ימצא מים שם. ב. אם יהיה לו הוצאה כספית כדי להגיע למקום מים. ג. אם עקב כך יצטרך ליפרד מחבורתו וללכת יחידי או במקום סכנה. ד. כמו"כ אם יחזר אחרי מים יפסיד זמן ק"ש או זמן תפילה השני או תפילה בציבור. בכל אלו אופנים א"צ לחזור אחר מים אלא ינקה ידיו בכל מידי דמנקי. וכל הני"ל הוא אף כשהתחיל להתפלל וזכר שנגע במקומות המוכסים אם הוא עדיין בפסו"ד, או בק"ש יחזר אחר מים דווקא, אך אם הוא עומד באמצע שמו"ע ינקה ידיו בכל מידי דמנקי (שוע"ע סימן צ"ב).

בדיעבד: בדיעבד כשהתפלל או קרא ק"ש והיה צריך ליטול ידיו ולא נטל ו"א דצריך לחזור ולהתפלל

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

רוצה לחזור לדירה שעזב

זוג צעיר ששכרו יחידת דיור וגרו שם תקופה, הציעו להם יחידת דיור זולה יותר ועברו לגור שם, לאחר כחודש יתחרטו כי זה היה יותר קטן, ולא מתאים להם, ורוצים לחזור לדירה הקודמת, האם אפשר, או שמא אסור מפני שיש בזה איסור של צוואת רבי יהודה החסידי.

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: מי שקיבל על עצמו לומר אשר יצר מתוך הכתב, וכתב חלק מהמילים בראשי תיבות, האם זה כלול בקבלה, או שצריך שכל התיבות יהיו ברורות.

תשובה: נאמר במסכת יומא (דף לו ע"ב) הילני עשתה בבית המקדש טבלא שפרשת סוטה כתובה עליה, ומסקנת הגמרא על פי פירוש"י שהיה כתוב רק שלשת המילים הראשונות של כל פסוק, והשאר היה כתוב בראשי תיבות. [ויעוין בריטב"א (ניטין דף ס ע"א) וברמב"ם (ס"ח פ"א ה"י) פירושים אחרים].

הקשרו התוס' (שם ע"ב ד"ה בסיומו) מה מועיל לכתוב ראשי תיבות, והרי אמרו חז"ל במגילה (דף יח ע"ב) אסור לכתוב אפילו אות אחת שלא מן הכתב, ותיצרו, כיון דכתיבי ראשי תיבות וראשי פסוקים ועוד שהיא פרשה קטנה שרי. משמע מדברי התוס' אף שאסור לכתוב תורה שבכתב שלא מן הכתב, בכל זאת אם זה כתוב ראשי תיבות מותר, כי אין חשש שיטעה, ואולי גם בענינו, מותר לומר אשר יצר כאשר זה כתוב בראשי תיבות, כי אין חשש שיטעה.

אלא שיש לחלק, כי שם יש איסור שלא לכתוב שלא מתוך הכתב, אבל בענינו אין איסור להתפלל שלא מתוך הכתב, אלא שיש בזה ענין, ויש לבדוק מה הענין להתפלל מתוך הכתב.

יש אומרים שהטעם משום שזה מעורר את הכוונה, וכן כתב בספר **סדר היום** (סדר בתמ"ד) אם יש לו ספר בפניו להביט בו כדי שיוכל לכוין יותר ולא יסיח דעתו אחר עניניו בדברים אחרים מה טוב ומה נעים. וכן כתב **במורשת תלפיות** (ערוך ברכת המזון), יכוון מאוד בברכת המזון ובדקדוק מלותיה שלא יבלעם, ואל יברך אלא מתוך סידור, כי הכתב מעורר הכוונה.

וכן כתב במשנ"ב (סימן קפה סק"א) והמדקדק יזהר לברך לכתחילה תוך הספר ולא בעל פה. כתב **בספר חסידים** מעשה באחד שמת ונתגלה בחלום לאחר מקרוביו ואל"ל בכל יום דנין אותי על שלא הייתי מדקדק לברך כל הברכות בכנות הלב וכו', ע"ש.

ובספר נפש החיים להגר"ח פלאגי (מערכת ת"ט) כתב, שמעתי בשם רבנו קשישא דאפילו ברכת המזון היו מברכים מתוך הספר, שלא להוסיף ושלא לגרוע, וגם מעורר הכוונה, וכבר נתנו סימן דצריך להתפלל מתוך הספר ולא בעל פה, דאמר 'עם הספר ישוב מחשבתו הרעה', ויהיה תפילתו זכה בכוונה רצויה.

וכן הוא גם לענין ברכת אשר יצר, כפי שכתב בספר **סדר היום** (סווגת הברכות) ויברך אותה בכוונה ויאמר מלה במלה כל עניניה, ויכוין בחסד הגדול שהש"י עושה עם האדם בכל שעה שיוצא לנקבו, דאלמלא כן לא היה מספיק לו כל ממון שבעולם לרפואתו ויצא ממנו, וסופו שמת ובטל מן העולם, והקב"ה ברחמיו עושה מכוונות ומדורות וענינים בגופו של אדם להכניס הראוי להכניסו, ולהוציא הראוי להוציא, ולקלוט הסולת, ולהוציא הפסולת, ולהברות גופו, שיהיה ראוי ומוכן לעבודתו כל ימיו, א"כ ודאי ראוי לברך בכוונה גמורה ובדעת שלמה לרופא כל בשר ומפליא לעשות.

ואם כן אם קיבל על עצמו לומר את ברכת אשר יצר בכתב, צריך לראות את הסיבה שבשבילה קיבל על עצמו, כי יש כלל גדול בהלכות נדרים (שוע"ע י"ד סימן רח"ס"א) שהולכים אחר הענין שבשבילה נדר, ולא אחר משמעות הדיבור.

ולכן אם קיבל על עצמו לומר מתוך הכתב, כדי לדקדק באותיותיה, אין מועיל מה שזה כתוב ראשי תיבות. אם קיבל על עצמו כדי שלא לומר את זה בחטיפה, ועצם זה שצריך לעמוד רגע, ולהסתכל מתוך הכתב, זה עצמו מעורר אצלו לברכו בישוב הדעת, אם כן גם הכתב מעורר מסיפק עבור זה. ואם כוונתו שהברכה מתוך הכתב מעורר כוונה, כשוראה כל מילה שכתובה לפניו, ואם כן יש לראות לפי הענין אם כשיש תיבות שכתובות בר"ת אם זה מעורר אצלו הכוונה.

קרוב אליך הדבר מאוד – כיצד?

ואהבת לרעך כמוך בהידור

"תן לי ליכנס! אני לא יכול לחכות! תן לי עכשיו ליכנס" - דחק פייבל בגבאי, קולו היה נסער ומבולבל.

המשב"ק הביט על השעון, ומחוגיו חיוו כי זמן הקבלת קהל עומד כבר להסתיים, הציבור שחכה היה די גדול, "אם פייבל יכנס יצטרפו העומדים בתור, לוותר על הכניסה היום", חישב.

המבט מעורר הרחמים של פייבל גבה ולבו נכמה, הוא פינה לו מקום בראש התור. כעבור רגעים מספר נכנס פייבל לקודש פנימה. רוב המחכים בתור, כפרו בידיהם. כשפייבל אהובו של הרבי נכנס, זה לא ייגמר כל כך מהר, ידעו, הם פנו לדרכם במפח נפש.

טיפוס מוזר היה פייבל. דווקא בעיני הסביבה היה פייבל נחשב כאיש נכבד, מצהיב היה פנים לבירות, והן הצהיבו לו בחזרה, ידידים רבים כיתרוהו בין באי חצר הקודש דגוה, כולם ידעו גם על היחס המיוחד והבולט שפייבל זוכה מאת הרבי האמרי אמת' המרובה לקרבו ולגלות לו גילויי אהבה וחיבה יותר מגדר הרגיל, מה שתרם למעמדו ולהעלאת ערכו בעיני סביבתו, עד שהיו כאלו שאפילו הגדירוהו כ"שיינער איד".

איש שמה ופניו הרביים לא העלה על דעתו, אלו תהומות של שאלה רובנים בתוכים נפשו של פייבל. שאלה עמוקה ובערת קודם כל כלפי עצמו, ומתוך כך כלפי כל סובביו וכלפי כל באי עולם.

מי שהרגיע לו יותר מכל את נפשו המיוסרת היה הרבי הקדוש בעצמו שלא הפסיק מלגלות כלפיו אהבה וחיבה בלי גבול. נפש מסובכת ומפותלת הוא היה. המעשה המחפיר שהוא עשה באותו בוקר גרמה לו לשנוא ולתעב את עצמו בצורה נוראה, והריצה את רגליו לכאן אל חדרו של הרבי למנת קירבה ותשומת לב מהרבי שתשך את כאבי נפשו.

פייבל יצא מהקודש ופניו האירו. "יפה עשיתי שהכנסתי אותנו" - הררה המשב"ק. "תראה איך שהוא הפך לאדם אחר" - שיבח את החלטתו.

זמן הקבלת קהל כבר הסתיים והוא ישב בודד בחדר המבווא. מחכה בסבלנות שהרבי יסיים את חק לימודו עם בנו הרב"ק ר' מאיר, והוא יוכל לסדר את החדר ליום המחרת. **לפתע** נפתחת הדלת, והבן ר' מאיר יוצא בסערה. "תראה מה שמצאתי כאן על הרצפה", הוא הושיט למשב"ק אגרת כתובה בכתב יד בידיים וועדות.

המשב"ק התחיל לקרוא ופניו שלו גם נצבעו בלבן. היתה זו אגרת המיועדת לבית המלוכה בפטרבורג, וכללה בתוכה רשימה של עלילות חמורות ושפלות על האמרי אמת'. ר' מאיר עדיין לא הבחין, שעל החתום היה פייבל שלנו מקורבו של הרבי, והוא הראה למשב"ק בסערות לב את המופת שהמכתב נפל כאן בחדרו של הרבי בהשגחה העליונה, השומרת על הצדיק.

המשב"ק הראה לר' מאיר את החתימה. "עכשיו אני מבין הכל" הגיב ר' מאיר בהפתעה. "מה אתה מבין?" ביקש המשב"ק המבולבל להבין. "מעולם תמהתי למה אבי הקדוש מקרב אותנו כל כך, מה מידה טובה מצא בו, עתה אני מבין את הסיבה לכך".

"כלומר?" התבלבל המשב"ק עוד יותר. "וכי איפה עוד יוכל אבי הקדוש כל כך לעבוד על מצוות "ואהבת לרעך כמוך" כמו אצל היהודי האומלל הזה?"...

"וכמו שאמרנו בגמרא אטו יראה מילתא זוטרתא היא וכל שכן אהבה וגם אמרו רבותינו ז"ל דצדיקים דווקא ליבם ברשותם", אם כן - מסכם ר' לייב את שאלת הרבי, "מכל משמעות הדברים נראה שאהבת השם בלב לא ניתנת כל כך להשגה, ויתכן שאף אין שייכת כי אם לצדיקים. כי אם על יראה אמרו שאין הוא דבר קטן, כל שכן אהבת השם שהוא דבר הרבה יותר פנימי שהוא שייך אך במי שפינה את לבבו מאהבות זרות שהוא לא מילתא זוטרתא, ובוודאי שקשה להבין איך קרוב הוא מאוד".

"אלא", מתלהט ר' לייב ומתלהב כולו, "הרבי כדרכו מדייק ומעמיק באותיות התורה, ומגלה באזנו חידושים עצומים. והוא, על פי מה שכבר נתבאר לנו שאף לבינוני אשר אין ידו משגת להשיג אהבה בגילוי בלבבו, מכל מקום כיון שהוא התבונן במוחו שראוי ונאה לחבק את המלך הקדוש על ידי קיום התורה והמצוות, ומכח השגה והבנה זו נולד אהבה מסותרת בליבו אשר גורמת לו לעסוק בתורה ומצוות, ואף גם זאת עבודה תמה נחשבת, אם כן זהו הפירוש "בלבבך - לעשותו" שכאשר האהבה אשר בלב גורמת לעשיית התורה והמצוות בפועל. אף אם היא אהבה מסותרת, מכל מקום חביבה וחשובה היא לפני השי"ת וזו היא עבודת השם, זהו איפוא הפירוש הנכון בפסוק ועל זה נאמר לנו בתורה הקדושה אשר היא נצחית "כי קרוב אליך הדבר מאוד".

"אלא דלעשותו רצונו לומר האהבה המביאה לידי עשיית המצוות לבד, שהיא רעותא דלבא שבתעלומות לב, גם כי אינה בהתגלות לבו כרשפי אש" זהו האהבה הנדרשת לכל הפחות מכל יהודי "ודבר זה קרוב מאוד ונקל לכל אדם אשר יש לו מח בקדקדו כי מוחו ברשותו ויכול להתבונן בו ככל אשר יתפוזר". כאן מדגיש הרבי את הדרך להגיע לזה. שזהו על ידי שיתבונן במוחו - אשר הוא ברשות האדם ותחת שליטתו, כי הוא הרי יכול להתבונן באין מפריע כמה יאה ונאה להיות דבוק בהשם. "וכשייתבונן בו בגדלות אין סוף ב"ה ממילא יוליד במוחו על כל פנים האהבה לה' לדבקה בו בקיום מצוותיו ותורתו וזה כל האדם". הרבי קובע לנו בקביעה נחרצת שאין לה עוררין כי על ידי שיתבונן האדם במוחו, ויבא לידי החלטה אמיתית שכל תכליתו היא לדבקה בו יתברך על ידי התורה והמצוות, וכאמור לעיל כתוצאה מאהבה זו בתעלומות מוחו נולדת אהבה בתעלומות לבבו, שהיא מביאה אותו לקיים את התורה והמצוות בפועל, וזה כל האדם!!!"

"כי היום לעשותם כתיב שהיום הוא עולם המעשה דווקא ולמחר כו' כמש"כ במק"א", ואם תשאל איך כתוצאה מהבנת המוח יתעורר לבבו לקיים את התורה והמצוות? על זה ממשיך הרבי "והמוח שליט על הלב בטבעו ותולדתו על חלל השמאלי שבלב ועל פיו, ועל כל האיברים שהם כלי המעשה". זהו הפירוש בפיו ובלבבך לעשותו. שעל ידי התעוררות המוח שזה קרוב אליך מאוד, יתעורר אף בפין ובלבבך - לעשותו".

"פנחס'ל מה נשאר לנו אם כן, כי אם לחבר בין המוח ובין הלב לעורר ליבנו לעבודת השי"ת". בסערת נפש הקים ר' לייב את פנחס'ל והיה ליבם נושא את רגלם בריקוד נלהב "משכינו אחרין נרוצה..."

---צמאה לך נפשי--- כמה לך בשרי --- בארץ ציה ועייף בלי מים--- "פנחס'ל ספק ישב ספק שכב על הספסל החורק, דאשיק'ו שמוט על מצחו השופע אגלי זיעה, ועיניו האדומות ממצוות היום זולגות דמעות כמים. מולו ישב ר' לייב ומצחו הגבוה חרוש תלמי מחשבה עמוקים, ופניו הסמוקות - יותר מלימודו מעידים כאלף עדים שעבודה נכבדה יש לו במושגים של 'מוח שליט על הלב'. אה... פורים בשטייטעלע, הצצה אחת לפני ולפנים מגלה את ההסתר ומאירה בזוית ישרה תעלומות נפש אלוקית - הכמהה שוקקת וכוספת לדביקות באלוקים חיים, ומשילה באחת כמה וכמה שכבות חיצוניות של חומר וגשם.

"אי אי אי... ר' לייב... נאנק פנחס'ל בקול משתנק מדמעות. "כמה למדנו עד עכשיו על גודל מעלת נשמה שנתת בי, כמה נדרש מכל אחד שיהיה כל מחשבה דיבור ומעשה שלו חבוקים ודבוקים באלוקות. אוי, איזה ריחוק והסתרה נעשה כאשר חלילה לא עושים את רצון השם, לאיזה פירוד קשה ממוות נקלעת הנפש היהודית - ולעומת זה, איזה אור דביקות ומתיקות יש בקירבת השם באהבת השם בהתבוננות בגדלות השם".

"הרבי קירב לנו אל השכל יותר ויותר איך הנפש האלוקית מתדבקת עם אביה שבשמים ומתנתקת ניתוק מוחלט מהנפש הבהמית כל אחד לפי דרגתו, אך עדיין... מתאונן פנחס'ל בקול בוכים, "כמה רחוק אני מזה, האם גם אל פרוסטע יונג כמוני דיבר הרבי? האם גם אנכי אוכל להרגיש 'כי קרוב אליך מאוד בפין ובלבבך לעשותו'??"

ר' לייב מתחיל לזמזם את 'ניגון הבינוני, וכפות ידיו הלחות חופפות את זקנו העבות הספוג דמע. "פנחס'ל פנחס'ל... פתח ר' לייב את פיו בלחשיה, "אין לך מושג כמה קרוב אליך הדבר מאוד... הרי כבר השכלנו שכאשר הרבי מלמדניו בינה הרבי היא מכוונת היישר אל כל אחד ואחד, אלא מאי, על זה אנו נדרשים לעבודה תמידית, זה לא חכמה לשבת בידיים שלובות ולבכות בפורים צמאה לך נפשי ולהמשיך הלאה, אלא אדרבה, תיקח את התשוקה העצומה אשר מתעוררת בך כעת בגילוי רב, ומשמיעה את נאקת הנפש האלוקית החפצה אל קרבת השם, ותבנה על יסוד זה את בנין עבודת חייך".

"כי כבר למדנו ודיברנו רבות מה שעל אף שהיהודי יכול להתבונן במוחו, ולהבין היטב בגדלות ה', ואף להתבונן שתכליתו היא רק הדביקות בהשם, ואז לכאורה עפ"י הטבע צריך להתעורר בו אהבה רבה להשי"ת שהמוח הרי שליט על הלב, ואם כן צריך ליבו להתעורר באהבת השם ודביקות באלוקות. אמנם, כאן נכנס 'עמלק' לתמונה, כי הוא חוצץ בין המוח ובין הלב כך שעדיין יכול היהודי להשאר יבש תלוש וכמוש, רחוק מאוד מאוד מהשם".

"אוי אוי אוי... נאמר ר' לייב עמוקות, "הרי בשביל זה אנו יושבים כאן כעת ביום קדוש זה ומודיעים קבל עם ועדה שרצונו לעשות רצון אבינו שבשמים, ובעזרת השם נמחה את זכרו של עמלק המנסה לקרנו מעבודת בוראנו".

"ובכן", מתחיל ר' לייב לצטט את לשון הרבי בשפתיים דולקות ובעינים עצומות, "ובזה יובן מה שכתוב כי קרוב אליך הדבר מאוד בפין ובלבבך לעשותו, דלכאורה הוא בלבבך נגד החוש שלנו [והתורה היא נצחית] שאין קרוב מאוד הדבר הנכבד ליבנו מתאונן עולם הזה לאהבת השם באמת". הרבי הרי שואל את אשר מעיק על ליבך - מפטר ר' לייב, "כי בשלמא הדיבור והמעשה, מובן שהאדם, אחר עבודה, יכול להשיג שליטה עליהם שלא יהיו כי אם על פי רצון השם. אבל "בלבבך"? כיצד יכול האדם להשיג שליטה על לבבו, שיתהפך במקום לאהוב תאוות ותענוגי עולם הזה שזה טבעו, יאהב מעתה את השם אלוקיו. כיצד מושג בלבבך קרוב אף הוא מאוד - בימינו אנו?

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד
הר"ר יהודה ווייס הי"ו
לרגל הולדת הבן למול טוב ובשעטנו"מ
וה"ר שגדל בתורה ויר"ש בדרך ישראל סבא
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
וכס"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' ישעי' גרשנטיקין שליט"א
לע"נ אמו מרת מרים בת ר' צבי יהואל
הכהן ע"ה נלב"ע י"ח אדר תשס"א
ולע"נ קונין הרה"ח ר' צבי יהואל
בן ר' אשר זעליג הכהן שפירא
נלב"ע כ"ב אדר א' תשנ"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' יוסף דייטש שליט"א
לרגל הולדת הנכד
בן לבנו הר"ר אליהו הי"ו
למול טוב ובשעטנו"מ
וה"ר שגדל בתורה ויר"ש בדרך ישראל סבא
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
וכס"ס אבי"ר